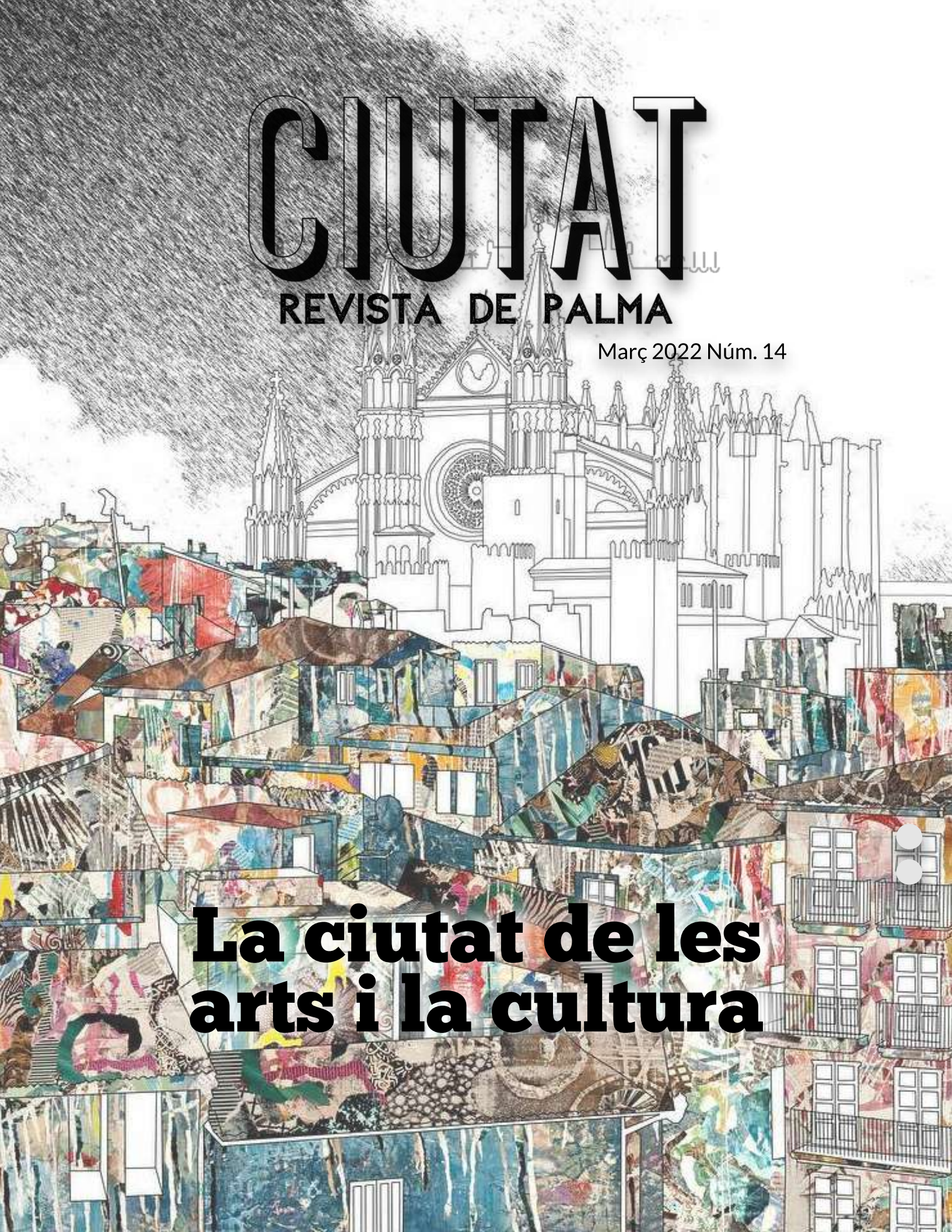


CIUTAT

A stylized illustration of a city, likely Palma de Mallorca, featuring a large cathedral with multiple spires and a central rose window. The foreground is filled with a dense cluster of buildings, each with a unique, colorful, and abstract facade. The overall style is a mix of line art and vibrant, textured color washes.

REVISTA DE PALMA

Març 2022 Núm. 14

**La ciutat de les
arts i la cultura**

CIUTAT

REVISTA DE PALMA

Edita:



PALMA XXI

www.palmaxxi.com
info@palmaxxi.com

Ciutat és una publicació independent i plural que defensa la llibertat d'expressió. Les opinions expressades a les seves pàgines no són assumides necessàriament per Palma XXI, sinó que pertanyen als seus autors i autores, que en són responsables.

Direcció: Maria Reyero i Juanjo Suárez

Consell assessor: Jaume Garau, Lluïsa Dubon i Climent Picornell

En aquest número han col·laborat: Magdalena Aguiló Victory, Antoni Noguera, Maria José Ribas, Mar Juan, Toni Arençón, Elm Puig, Gori Matas, Sílvia Ventayol, Daniel Piqueras Fisk, Joan Cabot, Juan Carlos Branchó, Alberto López y Fernanda Caro.

Amb el suport de: **Fundació
Iniciatives del Mediterrani**



Il·lustració de portada: Pavel Cueto.

EN AQUEST NÚMERO DE CIUTAT

Apunts d'un paisatge cultural i artístic a Palma

Per Magdalena Aguiló

04

Mapes de Ciutat

Espais d'exhibició... i de creació?

09

Entrevista amb Antoni Noguera

Regidor de Cultura i Benestar

10

CAC Palma: cinc anys sense espai

Per Maria José Ribas

13

(Re)conèixer la cultura

Xerram amb els Premis Ciutat de Palma 2021

14

Posicionaments al voltant del gènere en el panorama artístic a Palma

Per Mar Juan

23

Notícies de Ciutat

25

El futur de Palma: notícies de les entitats

26

La ressenya: El còmic als premis Ciutat de Palma

Per Juanjo Suárez

27

EDITORIAL

Que fa que la cultura d'una ciutat sigui viva? Tenir equipaments culturals de qualitat, suficients, diversos? Comptar amb ajudes i subvencions i, en general, el suport de les institucions per a incentivar la creació artística? Una iniciativa privada que aposta per l'art i la cultura com a indústria amb potencial per diversificar l'economia? Un teixit de creadors i creadores que omple de contingut els espais? Una ciutadania sensibilitzada i que valora la creació cultural?

Després de parlar amb persones que es dediquen a la gestió i la política cultural, la història de l'art, la creació artística (des de diferents disciplines i sectors), el teixit associatiu al voltant de l'art i la cultura, pensam que la resposta a aquestes preguntes és... tots aquests elements.

Palma és una ciutat que ha tingut alts i baixos pel que fa al suport institucional i social que s'ha donat a l'art i la cultura. Entre els moments d'eclosió de les galeries, per part d'iniciatives privades, a les apostes per impulsar centres d'art contemporani i generació de pensament crític com Es Baluard, per les institucions, també hi ha hagut molts pals a la roda per donar empenta, amb voluntat i valentia, al sector cultural i artístic de la nostra ciutat.

Que els hi diguin als i les artistes que varen creure en el "procés participatiu" per impulsar el Centre d'Art i Creació (CAC), i anys després encara el somien. Després d'haver-se materialitzat fugaçment a l'antic quarter d'intendència i més tard a Ses Voltes, avui no té espai físic. I amb ell, tants creadors i creadores resten sense llar, com tants altres habitants de Palma als que sovint donam l'esquena.

La pandèmia i el confinament varen esdevenir una arma de doble tall per al sector cultural: mentre varen suposar una resignificació del seu valor pel conjunt de la societat, aportant entreteniment, reflexió i esperança; també varen portar encara més precarització per als creadors i creadores.

Sí, de tant en tant es reconeix la tasca dels qui ens fan somniar amb la literatura, la poesia, la música, el teatre, l'audiovisual, les arts visuals, etc. Com el passat mes de gener, quan l'Ajuntament va atorgar els Premis Ciutat de Palma. A aquest número de *Ciutat* parlem amb els seus guardonats per (re)conèixer la seva obra, que perdurará al pas del temps. I també, a través de les seves reflexions i des de les seves diferents disciplines, li prenem el pols a la cultura de Ciutat.

Però més enllà de premis i de grans projectes culturals que passen de legislatura a legislatura sense veure la llum, necessitam que les institucions i la ciutadania donin un suport sostingut, valent i suficient a un sector que poques vegades és considerat com a "essencial".

La tasca no és menor. Com diu la gestora cultural Magdalena Aguiló, a l'article que encapçala aquesta revista: "l'art i la cultura ens aporten la cohesió social que necessitam, cerquen respostes als reptes als quals ens enfrontam i serveixen per guarir les ferides que aquesta enorme crisi actual ens està provocant".

Reformulem la pregunta amb la qual començàvem aquest editorial: la cultura fa que una ciutat sigui viva? Nosaltres afirmem que sí.



Apunts d'un paisatge cultural i artístic a Palma

Per **Magdalena Aguiló Victory**
Comissària independent i gestora cultural

"Displaced Landscape 2022". Obra d'Amparo Sard a Galeria Baró/Arco 2022. Foto: Galeria Baró Palma.

Resten molt lluny els temps en els quals la cultura va ser el pressupost estrella de l'Ajuntament de Palma, gràcies a la bona feina del regidor de Cultura Colau Llaneres durant la legislatura del batle Ramon Aguiló. Els anys vuitanta i noranta varen ser uns temps en els quals la cultura era una insígnia dels governs progressistes i un distintiu valorat. A nivell general, sorgiren tot un seguit de nous espais i centres d'art contemporani al llarg de la perifèria de la península espanyola. També a Palma, després de l'habilitació del Casal Sollerich com espai d'exposicions contemporànies en els anys vuitanta, anaren apareixent un rere l'altre, el Centre de Cultura "Sa Nostra" (1989), Fundació Pilar i Joan Miró (1992), CaixaForum/Gran Hotel (1993), i així fins a la inauguració del museu Es Baluard a començaments del 2004.

Les successives crisis van anar desarticulant el ric entramat que

s'havia consolidat durant dues dècades al voltant de l'art contemporani. Els pressuposts minvaren, els artistes i agents culturals entraren en una creixent precarització que s'ha empitjorat encara més per la pandèmia. La cultura ha passat a un segon terme i a ser considerada sovint com a prescindible davant altres necessitats més peremptòries. En general, els governs conservadors solen tenir un menor interès envers les manifestacions culturals, estan més preocupats per la cultura com un fenomen per atreure cabal turístic que una cultura com a base del pensament crític i articuladora de la societat. La campanya desenvolupada a l'època del tàndem Mateu Isern/J.R. Bauzá, l'anomenada "Passion for Palma de Mallorca" que convertia la lletra "M" de Palma amb un gran cor, tenia l'objectiu de posicionar la ciutat com a destí vacacional urbà els 365 dies de l'any i programar activitats culturals com una via d'atracció turística més que pel consum ciutadà.

L'Ajuntament de Palma és la institució que més museus i espais d'art gestiona a la ciutat, d'ell depenen el Casal Sollerich, el Casal Balaguer, el Museu d'Història de la ciutat de Palma en el Castell de Bellver, el CAC, la Fundació Pilar i Joan Miró (em resisteix a canviar-li el nom històric), Can Ribes i el futur projecte de la presó com a Centre de Recursos de creació Contemporània. A més, és una de les tres institucions públiques que aporten el pressupost del Museu Es Baluard.

Després de successives crisis al voltant de la direcció del **Casal Sollerich** -no sempre gestionades amb total transparència- des del 2019, la direcció l'ocupa Aina Bauzá. La directora del Casal Sollerich considera l'espai com un centre d'art i creació contemporània obert a la ciutadania connectat amb l'art emergent tant local com espanyol i internacional i amb una atenció especial als debats que es generen a la ciutat. Té molt en compte l'educació i la mediació en consonància amb la seva feina



Casal Soller (foto: Abc Mallorca).

anterior com a Cap de l'Àrea d'Educació i Acció Cultural d'Es Baluard. L'espai presenta diferents convocatòries de projectes en els quals un jurat independent, selecciona les exposicions que es programaran a les sales del casal, excepte les dels espais de la planta noble.

Com a Directora General d'Arts Visuals, la directora del Casal Soller també ha de tenir cura del Casal Balaguer i del CAC. El **Casal Balaguer** presenta una col·lecció permanent –“La casa possible. Interiors domèstics a Palma 1700-1950”– que vol recrear l'evolució de les cases senyoriales de Palma mitjançant mobiliari del

fons Balaguer i del fons del consistori. Fa uns anys, l'ajuntament va presentar un projecte d'un futur museu d'Història de la Ciutat en xarxa que havia de repartir-se en diferents ubicacions però que per ara no veim que s'hagi arribat a materialitzar. Malauradament, l'ajuntament no va considerar el projecte presentat des de Palma XXI d'una proposta de Museu de la Ciutat defensat per a un grup de professionals de l'associació.

El **Centre d'Art i Creació (CAC)** és un projecte municipal que porta massa temps en procés de definició i sense una ubicació definitiva després d'haver passat

pel Quarter d'Intendència i per Ses Voltes i amb moltes zones fosques en la seva definició. En aquests moments, es parla de l'obertura d'un CAC provisional a Ses Voltes. El CAC sense espai físic propi segueix la seva activitat de recerca i creació mitjançant la convocatòria de la Crida a la contractació de projectes de mediació dirigida a artistes, mediadors i agents culturals que treballin projectes socioculturals des de les arts visuals i amb un retorn a la ciutadania.

L'antiga **presó de Palma** és un altre projecte municipal que no arriba a concretar-se de manera definitiva. Va ser presentat l'any





Inauguració del nou Taller Sert /Desembre 2018 amb Patricia Juncosa i Magdalena Aguiló.



Can Ribas. Foto: APCIB.

2018 durant la batlia d'Antoni Noguera com un centre cultural i de creació amb una forta implicació de la ciutadania "un projecte transformador que ens permetrà canviar dinàmiques culturals de ciutat i donarà cabuda als moviments de Palma", segons paraules de Noguera. Uns mesos abans el col·lectiu "Som sa presó" format per una vintena d'associacions -entre elles el col·lectiu de Joves Arquitectes de Mallorca, reivindicava l'espai de la presó per acollir espais d'innovació social, cultural i de creativitat. Un any més tard va ser presentat de bell nou per part de l'ajuntament com a Centre de Recursos de Creació Contemporània que havia d'incloure també 103 habitatges protegits, una escoleta i una residència per a creadors. Actualment s'està parlant de compartir els seus espais entre les arts visuals i les arts escèniques sense un consens clar del sector. Desitjaríem veure resultats.

El projecte estrella actual de l'ajuntament és **Can Ribas**. L'antiga fàbrica de la Soledat es convertirà en un centre de creació, formació i

investigació de les arts del circ. Després del considerable retard en la seva obertura degut entre altres coses a un seguit de divergències entre els socis del govern municipal de l'anterior legislatura, el responsable de Cultura i Benestar Social Antoni Noguera ha anunciat recentment que Can Ribas obrirà les portes enguany. El centre serà gestionat per l'Associació de Professionals del Circ de Balears (APCB). Benvingut sigui un centre que ha de contribuir a la regeneració d'un barri tan significatiu com La Soledat.

La **Fundació Pilar i Joan Miró** en aquests darrers anys ha anat reduint la programació d'exposicions temporals i d'activitats per anar centrant-se en la presentació del fons de la col·lecció de Joan Miró, amb una tendència progressiva envers el públic turístic. La programació dels tallers gràfics i la convocatòria de beques ha tingut continuïtat així com les activitats educatives. L'any 2017 en ocasió del 25è aniversari, el nou director Francisco Copado presentà el canvi del nom tradicional -que ara

perdria el nom de Pilar Juncosa- i passa anomenar-se **Miró Mallorca Fundació**. El canvi més significatiu ha estat la remodelació del Taller Sert. Em consta el treball rigorós i exhaustiu dut a terme per l'actual departament de Col·leccions encapçalat per la conservadora, Patricia Juncosa. L'equip ha cercat la reconstrucció fidedigna -mitjançant fotografies i filmacions de l'època- de l'ambient del taller en el qual es movia Miró en els anys 70, època de la màxima utilització del taller per part de l'artista. L'actual recreació ha d'ajudar als investigadors a treballar millor les fonts iconogràfiques de Miró i a un millor coneixement de la vessant creativa de l'artista. Però la part més sensible seria la substitució de la seixantena de teles originals que el taller acollia per les reproduccions actuals. Tot i conèixer de primera mà els problemes de temperatura i humitat que el taller arrossegava a l'hora d'acollir teles originals de l'artista, no puc deixar d'enyorar la calidesa que generava la presència de les teles originals a l'interior del taller.



Es Baluard. Foto: ABC Mallorca.
Logo del Laboratori Zona de Contacte.

LAP#1

El **Museu Es Baluard** és el principal espai per a la conservació i difusió de l'art contemporani a Palma. Des del 2019 està dirigit per Imma Prieto -la direcció del museu des de la inauguració l'any 2004, ha estat sempre en mans de dones. La directora ara ha pogut presentar la seva particular lectura de la col·lecció del museu -"Personae. Màscara contra la barbàrie-", inspirada en les màscares d'"El món d'Ubú" de Joan Miró. Una interessant reflexió sobre la transformació que ha sofert la representació del cos humà i el subjecte en el context de la societat contemporània.

La concepció del museu com espai crític generador de pensament i obert als reptes de la societat contemporània s'ha fet tangible en algunes exposicions programades a Es Baluard i en propostes com el Laboratori d'art i pensament -Zona de Contacte- que revisa temes com els feminismes, l'ecologisme o les fronteres -entre d'altres- i aporta figures imprescindibles en els grans debats de l'actualitat. La recent intervenció de l'antropòloga i activista Yayo Herrero, experta en ecologia política, en seria un bon exemple que hem de celebrar. Per altra banda, malgrat que la directora ha manifestat en ocasions diverses la

necessitat de donar suport des del museu a estructures i plataformes existents, la realitat és que massa sovint ens trobam projectes majoritàriament gestionats des de dins la institució en detriment dels possibles encàrrecs als professionals de la comunitat. Si bé hem vist darrerament l'obertura del museu a algunes col·laboracions exteriors, pens que s'ha de tenir molta cura per no ofegar la iniciativa professional independent i molt més encara en aquests temps de crisi incrementada per la pandèmia. I una darrera qüestió a comentar en relació al Museu d'Es Baluard seria la disposició del seu Patronat. S'hauria d'iniciar un procés de reflexió i de canvi pel que fa a la seva composició, ja que, enlloc de donar cabuda a agents vinculats al sector professional, el Patronat està majoritàriament format per representants polítics de cada una de les tres institucions que aporten el gruix del pressupost del museu. És a dir, càrrecs polítics de l'Ajuntament de Palma, del Govern de les Illes i del Consell de Mallorca.

El **Consell de Mallorca** gestiona també espais de cultura a la ciutat com és ara, el **C.C. Misericòrdia** i el **Museu Krekovic**, i utilitza temporalment la sala d'exposicions del Centre de Cultura "Sa Nostra". Anualment

treu una convocatòria de projectes d'arts visuals que s'exhibeixen a les sales d'exposicions temporals dels espais esmentats i a la sala d'exposicions del Centre de Cultura "Sa Nostra", podríem dir que amb resultats desiguals. L'emblemàtic edifici de La Misericòrdia està en un procés de rehabilitació que obrirà nous espais recuperats -entre ells l'aljub situat davall el pati de les dones- per donar cabuda a exposicions i activitats culturals i a un Centre d'Interpretació destinat a conèixer la història de l'edifici i els seus usos. Es preveu que estigui enllestit a començaments del 2023. Esperem que sigui així. També des del 2019, el Consell de Mallorca té les competències de gestió del Museu de Mallorca -museu de titularitat espanyola-, després de ser transferit des del Govern de les Illes Balears.

El Gran Hotel es va habilitar amb gran encert en una reforma que el va convertir en l'espai cultural que "La Caixa" cercava per obrir a la nostra ciutat. Des de començaments dels anys noranta funciona l'actual **CaixaForum**, un conjunt polivalent que acull la col·lecció Anglada-Camarasa amb les successives revisions al voltant de la seva figura. La programació d'exposicions temporals està molt



Nit de l'Art (foto: Última Hora) / Galeria Pelaires (foto: Tottenart)

l·ligada a la programació exterior de l'entitat. Són interessants les activitats adreçades al públic infantil i a les famílies, així com també els cicles de concerts, conferències, cinema i projeccions de documentals, òpera, dansa i música. No podem deixar d'esmentar també el **Museu Fundació Joan March** que exhibeix la seva esplèndida col·lecció d'art contemporani espanyol.

El teixit de **galeries d'art contemporani** es força significatiu des de fa dècades fins al punt que Palma és una de les ciutats espanyoles amb major nombre de galeries. L'any 1969 els joves Pep Pinya i Nini Quetglas -sempre s'oblida esmentar-la- obriren la històrica **Galeria Pelaires** amb el suport decisiu de Joan Miró. Després arribaria **Quatre gats**, projecte de Ferran Cano, Àngel Juncosa i Gerard Matas ajudats també per la generositat de Miró, projecte que va ser el germen de l'actualment desapareguda **Galeria Ferran Cano**. Des d'aleshores, s'ha anat enfortint el teixit galerístic malgrat que alguns dels galeristes històrics ja s'han jubilat i han deixat pas a les noves generacions. A hores d'ara l'oferta galerística gaudeix de bona salut i

amb bones propostes expositives. A més de les consolidades galeries històriques, en els darrers anys han anat sorgint noves galeries d'artistes emergents com és ara, la galeria Fran Reus amb diferents programes d'actuació a més de l'expositiu; la L21 que obrí el seu primer espai l'any 2012 i quatre anys més tard, inaugurà el gran espai a Son Castelló; o Taca, un espai d'art amb propostes joves i arriscades que obrí les portes el 2015.

Un dels esdeveniments més potents a la nostra ciutat és la **Nit de l'Art** que a la darrera edició pogué celebrar el 25è aniversari amb gran èxit de públic després de la recessió provocada per la pandèmia. Quan l'antiga associació de galeristes proposà una nit de l'art, l'any 1997 -segons el model d'algunes ciutats europees-, Palma es va convertir en la primera ciutat espanyola amb aquesta experiència pionera que després va ser copiada per altres ciutats. Un dels objectius inicials era fer perdre la por a entrar a una galeria i obrir seves portes a tota la ciutadania. Malauradament encara, a la resta de l'any, les galeries continuïn essent visitades com sempre pel públic especialitzat.

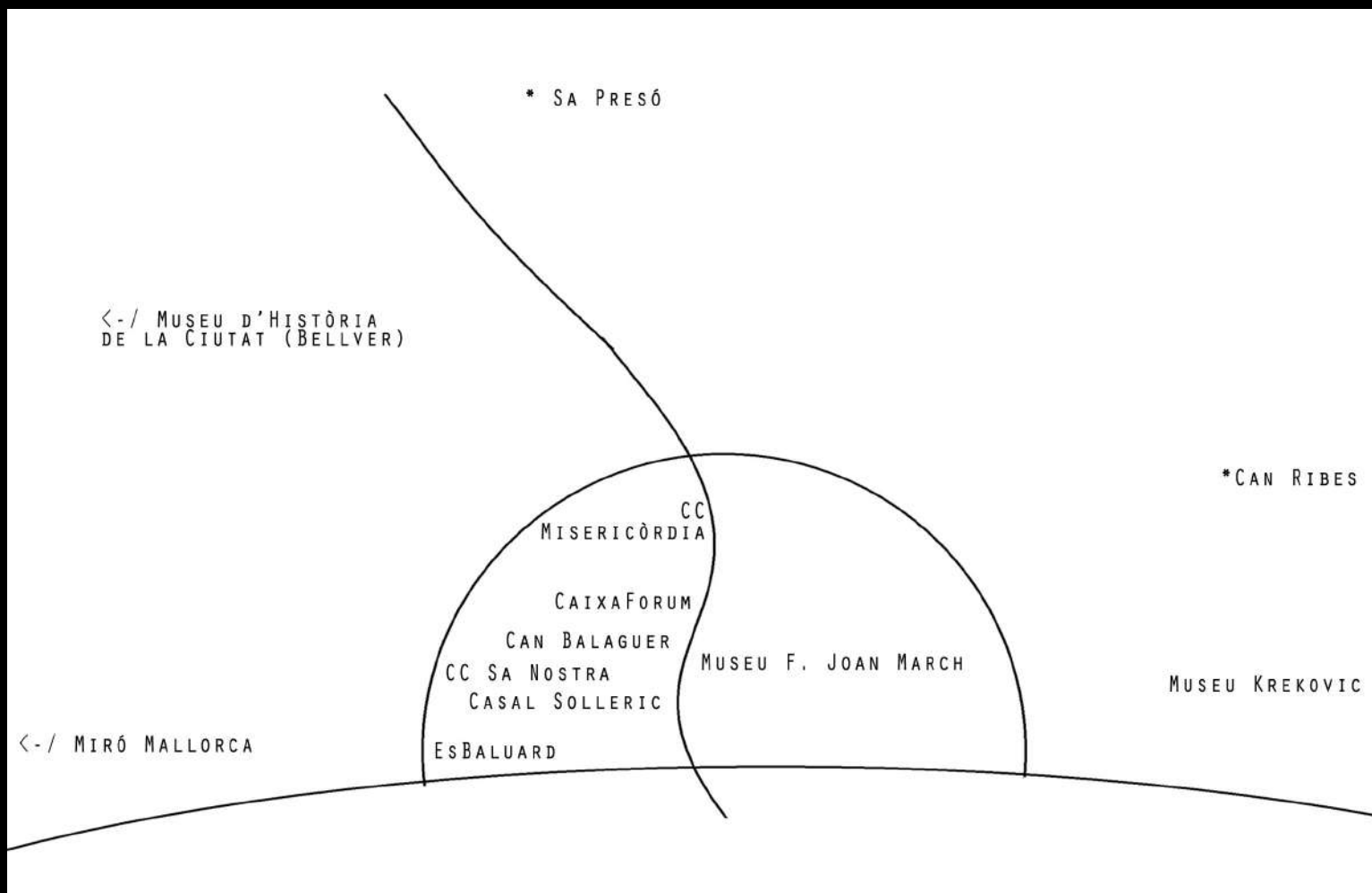
I finalment, un altre esdeveniment important per galeries, artistes i agents culturals és la fira d'**Arco** que tradicionalment es celebra al mes de febrer a Madrid des de 1982 i que sempre ha comptat amb la participació d'un grapat de galeries mallorquines. Després d'aguantar la crisi generada per aquests dos anys de pandèmia, enguany Arco ha retornat amb moltes ganes de recuperar la tradicional posició de fita imprescindible en el panorama de l'art contemporani espanyol i internacional. Enguany han participat cinc galeries de Mallorca amb la novetat de comptar amb la nova galeria oberta a Palma el passat estiu, la Galeria Baró amb representació mallorquina mitjançant l'obra espectacular de l'artista Amparo Sard.

La conclusió d'aquests apunts sobre la situació cultural a Palma seria que ens toca vetllar de manera molt ferma per l'art i la cultura a la nostra ciutat: ells ens aporten la cohesió social que necessitam, cerquen respostes als reptes que ens enfrontam i serveixen per guarir les ferides que aquesta enorme crisi actual ens està provocant.

Mapes de Ciutat

ESPAIS D'EXHIBICIÓ... I DE CREACIÓ?

A Palma hi ha 10 espais museogràfics (entre públics i privats), que configuren un ric entramat expositiu per l'art i la cultura, de diferents estils, corrents i èpoques. Això no obstant, els creadors i creadores reclamen espais propis, amb suport institucional, per poder treballar i divulgar la seva obra.



*Espais pendents.

"Palma és, tradicionalment, una ciutat d'exhibició, i volem també que sigui una ciutat de producció"

Antoni Noguera
Regidor de Cultura i Benestar

La regidoria de Cultura i Benestar Social de l'Ajuntament de Palma va fer un balanç positiu en acabar 2021: 174.005 persones van utilitzar les biblioteques i hi van participar en 658 activitats i 30 clubs de lectura. Pels teatres varen passar 18.770 espectadors. 5.324 persones i 50 entitats socials han participat de les propostes de l'àrea de Cultura gràcies al programa social de Palma Cultura.

Més enllà de les xifres, quina és la proposta - i aposta- cultural de l'Ajuntament? Xerram amb Antoni Noguera, qui lidera l'equip de la Regidoria, per conèixer l'estratègia cultural de la ciutat.

Quines han estat fins al moment les principals actuacions de l'Ajuntament en matèria de promoció cultural? Què es preveu pel que queda de legislatura?

Crec que la principal mesura cultural, el principal canvi, ha sigut posar a les persones al centre. És per nosaltres una prioritat, i així ho vàrem establir en la nova estructura de l'àrea, benestar social amb cultura per donar-li a la cultura un vessant més comunitària. Això, cal destacar, que ho hem fet sense abandonar l'excel·lència cultural i a les programacions, amb importants i ambiciosos projectes que s'han desenvolupat a la nostra ciutat aquests darrers anys.

Quines són les mesures impulsades des de la vostra regidoria per donar suport al sector cultural i artístic, tan tocat per la crisi de la Covid-19? Hi ha mesures específiques per les diferents expressions culturals (musical, audiovisual, literari, arts escèniques, etc.)?

Evidentment, una de les principals demandes és la implementació d'ajudes pel sector, un sector molt colpejat per la crisi. Vàrem fer un pla de xoc per lluitar contra les conseqüències econòmiques de la covid. Les ajudes per a espais culturals, per exemple, varen triplicar la seva dotació, arribant fins als 150.000 €.



També hem convocat ajudes per a projectes de dinamització cultural de la ciutat i altres iniciatives cultural amb 100.000 euros. Això són mesures que vàrem implementar just quan va arribar la covid. A la



Reunió del Consell Municipal de Cultura.

Presentació del projecte de rehabilitació de Can Ribes, al 2018.



vegada, a diferència d'altres espais, no vàrem cancel·lar cap activitat programada; inclús vàrem millorar les condicions de contractació. Hem mantingut, conscients de les dificultats actuals encara arrossegueu, la gratuïtat d'ús de la Fundació Miró, o les convocatòries del Casal Sollerí, per exemple. Als creadors se'ls l'han de posar facilitats. També cal que l'ajuda de 500.000 euros pels espais covid ha suposat la supervivència de molts d'espais de l'illa.

Com funciona el Consell Municipal de Cultura? Quina és la participació del sector cultural en les decisions que es prenen des de l'Ajuntament?

És una eina viva del teixit cultural que ens permet, com a Ajuntament, trobar un espai de decisions conjunt juntament amb les entitats. És molt importat la feina que fa el Consell Municipal, i on estan representades també persones de reconegut prestigi dins l'àmbit de la cultura. El Consell s'organitza en comissions delegades, que fan una feina conjunta al plenari. Vull destacar, per exemple, que és justament al Consell on es trien els diferents jurats del Premi Ciutat de Palma.

El projecte museístic d'una ciutat també és important per dinamitzar la vida cultural i artística. Com valoreu el projecte museístic de Palma?

Palma té molts i bons centres expositius i museus, però vull destacar que estem treballant en un repte

que pot dir molt com a ciutat; el Museu de la Ciutat, que comptarà amb espais emblemàtics, com les Torres del Temple. Un projecte tan ambiciós com aquest s'ha de fer amb consens que permetin fer feina més enllà d'una legislatura. Per altra banda, el que tenim i hem dignificat, és el patrimoni escultòric de Ciutat; per primera vegada tenim una partida pròpia per rehabilitar les escultures que formen part del nostre parc escultòric, un autèntic museu a l'aire lliure, on destaquen escultures com el conjunt de Guinovart o la peça d'Oppenheim, a la porta de Santa Catalina.

Ens podeu explicar en què consisteix i en quin punt està la iniciativa de rehabilitar les torres del Temple i convertir-les en el futur Museu d'Història de la Ciutat? Com dialogarà aquest nou espai museístic amb els altres que ja existeixen a Palma?

El Museu de la Ciutat té una peculiaritat; contarà tota la història de la ciutat i de les seves diferents èpoques. Per això és molt important que aquests espais que formaran part d'un museu de la ciutat facin una revisió ampla de les diferents ciutats que són, a la vegada, la nostra; de la Palma romana, a la Medina Mayurqa. La torre del Temple, està pensada com un element que conti la Mallorca musulmana, i això és tot un repte. Això enriqueix la nostra ciutat, que ja compta amb espais com el Balaguer, Sollerí, la Fundació Miró o Es Baluard.

Hi ha projectes pendents, com el Centre d'Art i Creació, que sembla podria ubicar-se donar a l'antiga presó. Hi ha previsió de donar resposta a aquesta reivindicació ciutadana des del sector?

El nostre compromís és clar. Hem tingut molta relació amb el grup motor del CAC, ja que és una demanda històrica del sector artístic. L'exposició que vàrem programar al Casal Solleric, així ho reflexa. Tenim un espai que és ideal, l'antiga presó, el que cal ara és resoldre els problemes que té l'edifici, però també estudiar les possibilitats. En aquest sentit, la Universitat de les Illes Balears ha entès les possibilitats que té, ja que es planteja una residència universitària dins el recinte. Ara estem licitant el projecte d'execució d'obres de l'espai. És un repte crear un espai que compti amb aquest diàleg entre creació i investigació, que serà únic a Palma.

Palma cada vegada té més activitat artística i cultural, però moltes vegades es queda al centre. Com portar la cultura als barris? Quines són les vostres actuacions en aquesta línia?

Crec que, si destacaria algun àmbit de gestió, és justament aquest apropament als barris. Mitjançant l'àrea de cultura i comunitat, estem arribant als barris vulnerables, i oferint la nostra programació també a entitats, juntament amb el programa Apropa. Per exemple, les biblioteques han assolit la xifra de 175.000 usuaris i estem preparant l'obertura de la de Pere Garau. També cal destacar, si parlem de l'activitat cultural als barris, les sales d'assaig, que molt prest seran una realitat i que ja estan molt avançades.

El barri de la Soledat, en el marc del "districte d'innovació", sembla que es perfila també com a "districte cultural", amb projectes com el centre de circ a Can Ribes o la Caixa de Música. En quin estat es troben? S'ha comptat amb el barri per definir-los? Com han rebut els veïns i veïnes les iniciatives i com es preveu la seva implicació/participació?

Pels projectes estratègics de Palma hem comptat amb el sector, clarament involucrat en el futur dels espais de creació. El districte cultural és un espai de suport a la cultura; es tracta de reconèixer espais que, per a la seva possibilitat, puguin tenir un ús cultural. Totes aquestes mesures tenen un vessant molt interessant; també es cuida i es valora l'ús del patrimoni municipal, com és el cas de la fàbrica de Can Ribes, on estem a l'equador de les obres que seran una realitat molt prest.

Com valoreu el teixit cultural de Palma? Aspectes positius i reptes/dificultats que enfronta.

Els aspectes positius són la quantitat d'artistes i de creadors que fan feina a la nostra ciutat. El teixit cultural té bona salut, i s'ha d'estimar i cuidar. La matèria grisa de la nostra ciutat ha de sentir que té devora la institució. Palma és, tradicionalment, una ciutat d'exhibició, i volem també que sigui una ciutat de producció.



Presentació de l'app Palma Cultura. Juny de 2020.



Imatge de com quedarà la façana de les Torres del Temple després de la seva rehabilitació.



CENTRE D'ART I CREACIÓ - CAC PALMA: CINC ANYS SENSE ESPAI

Per Maria José Ribas
Artista plàstica i treballadora cultural

Un espai de producció artística i cultural és un equipament que ofereix tallers i recursos per artistes. Serveix com a plataforma de trobada i experimentació i dona suport a la creació local creant una xarxa creativa entre professionals. D'aquests espais, que poden ser iniciatives privades o públiques, en podem trobar a moltes ciutats.

A Palma el 2009 es va inaugurar el CRCC, un centre de recursos que disposava de més de 300 m² per a desenvolupar projectes, sumats als espais de CRIdA (Centre de Residència i Intercanvi d'Artistes) on es van realitzar residències per artistes, una iniciativa pública de l'Ajuntament. Estava situat a l'antic quarter d'intendència, on actualment es troba Palma Activa. Després de la reforma i condicionament de l'espai no va durar gaire en ser traslladat, el centre de recursos va passar a Ses Voltes el 2012.

L'espai de Ses Voltes com a Centre d'Art i Creació (CAC) va ser gestionat per diferents entitats convocades per concurs públic. En aquest espai s'organitzaven tallers, xerrades i formacions, hi havia convocatòria i suport per fer residències locals i internacionals.

Quan el 2017 amb el canvi de govern es va decidir apostar per un nou model de cogestió, entre administració i ciutadania, es van organitzar unes jornades amb representants d'altres centres de l'estat espanyol que ja treballaven amb models similars, com ara Harinera de Saragossa o Intermediae de Madrid. El mateix dia que començaven aquestes jornades es publicava a premsa que l'equipament de Ses Voltes seria per al futur Museu Marítim. El projecte de cogestió ja començava amb una manca d'espai i amb uns recursos limitats, no sols per qüestions de pressupost, sinó per traves administratives.

La decepció entre els assistents a les jornades ja es va fer evident des del primer dia. Així i tot, d'aquella trobada va sorgir un grup motor, persones que tenien una motivació personal en què hi hagués a Palma un centre d'art i creació, entre elles gestores, comissaries i artistes van estar fent feina per trobar models i metodologies. Durant mesos Bauma va facilitar una sèrie de dinàmiques per definir objectius comuns i formes d'organització.

Amb el pressupost assignat per al CAC es van llançar convocatòries per desenvolupar projectes deslocalitzats, ja que no hi havia (ni n'hi ha) espai físic per al CAC. Aquests projectes de recerca i mediació, rellevants i necessaris, també exclouien tota una sèrie de disciplines i dinàmiques que quedaven al marge d'aquestes pràctiques.

En aquells moments l'antic edifici de Gesa encara era gestionat per l'Ajuntament i hi havia la promesa de convertir l'espai en una incubadora creativa. Va sorgir també la idea de convertir l'antiga Presó en el futur CAC.

El grup motor es va anar refredant fins a la seva total dissolució, després d'anys de trobades, dinàmiques amb post-its, documents compartits amb referents i necessitats, trobant traves burocràtiques d'una administració anquilosada en l'immobilisme, sense equipament ni intenció de trobar solucions.

En l'actualitat i des de fa 5 anys, 0 m² és l'espai disponible del CAC. L'edifici de Gesa va tornar als seus antics propietaris, i la presó encara està d'obres. Recentment, la Regidoria de Cultura ha declarat la intenció de reobrir una de les sales de Ses Voltes com a centre de recursos, a l'espera de la Presó. Com a nota d'humor negre o absurd, la Presó ja apareixia fa anys a un mapa de Palma Creativa, si algú hi va arribar amb el mapa del tresor, segurament va descobrir que les pràctiques creatives eren les d'alguns okupes que hi vivien.

El pressupost del CAC es dedica a crides per la creació i recerca, que ara mateix estan obertes en convocatòria. Altres espais privats, com ara Casa Planas, Taca o Pulpo, supleixen altres necessitats del públic general que pot gaudir d'activitats obertes i d'un sector: artistes, comissaries, creatius i programadors, oferint residències, tallers, concerts o convertint-se en espais de trobada i experimentació. Aquests i altres espais privats, que tot i complir amb una funció que podria ser pública, són deficitaris i també es troben amb traves administratives per poder desenvolupar aquesta funció.

La xarxa creativa és part d'un model de ciutat que es dirigeix a la ciutadania activa i ofereix recursos (econòmics i equipaments) per professionalitzar la cultura. Palma té una sèrie d'equipaments públics que podrien ser condicionats per ser centre de recursos, aconseguir un model temporal pot passar també per donar suport als espais privats que ja fan aquesta funció.

Premis Ciutat de Palma 2021

(Re)conèixer la cultura

El passat mes de gener, coincidint amb les encara poc celebrades per la pandèmia festes del Patró de Palma, es varen entregar els Premis Ciutat de Palma 2021 al Teatre Principal. Amb aquests guardons l'Ajuntament de Palma vol reconèixer la tasca, l'ofici i el valor de les arts i la cultura, en el seu sentit més ample: narrativa, poesia, còmic, música, arts escèniques, visuals i audiovisuals, periodisme, arquitectura i investigació. El tinent de batle de Cultura, Antoni Noguera, va expressar a la benvinguda de la cerimònia que "el suport que impliquen aquests premis és bàsic per a dignificar el sector cultural i encoratjar-lo".

Hem volgut xerrar amb una bona mostra dels i les guardonades, per conèixer més sobre la seva obra (considerada pel jurat dels premis com la millor en la seva categoria), i també per saber la seva opinió sobre la salut del sector en el qual es mouen, en particular, i de la cultura a Ciutat, en general.



Foto: Ismael Velázquez / Ara Balears.



TONI ARENCÓN ARIAS

Novel·la

Obra guanyadora:

De tots els verins, el seu secret et donaré

Una novel·la històrica, que té com a personatge el menorquí Mateu Orfila i que està ambientada al Principat de Catalunya i en un context de conflicte bèl·lic.



Vaig néixer i visc al Prat de Llobregat. Professionalment, per vocació, soc infermer i fisioterapeuta (actualment treballa en una unitat de pneumologia i en un centre per a persones amb diversitat intel·lectual); la meua gran passió és l'escriptura; la meua afició, el dibuix i la pintura; i llegir viatjar sempre que puc!

Pel que fa a la literatura, em considero un fabulista d'històries amb una vena poètica, i, dins de les meues possibilitats, un activista cultural. Escric des que recordo, potser des d'abans! Gaudeixo escrivint en tots els gèneres i estils: narrativa curta, poesia, teatre, novel·la... Soc autor de les novel·les *De tots els verins, el seu secret te'n donaré* (Premi Ciutat de Palma Llorenç Villalonga), *L'ànima de l'assassí* (Premi Ribera d'Ebre), *Luxúria* (Premi Benvingut Oliver de Catarroja), *La Casa dels Enganys dels Sentits*, dels reculls de narracions *La ballarina cega de Sidi Bou Saïd* i altres relats en clau de lírica i *El jurament* i altres narracions oníriques, a més de participar en una trentena de publicacions i antologies col·lectives. He estat guanyador de premis literaris, tant en narrativa com en poesia, com ara el Premi Miquel Bosch i Jover de Poesia, amb *Anhelada pretèrita pluja*, el Concurs de Relats Breus de Vimbodí i Poblet, els Jocs Florals d'Esplugues, el Certament de Poesia de Cunit, el Concurs de Poesia de Tordera o el Certamen Poètic de Palafrugell. Soc membre de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC), de l'Associació de Relataires en Català (on vaig col·laborar vuit anys com a editor de la revista *Lo Càntich*) i de l'Associació d'Escriptors del Prat Tintablava.

Quines són les principals dificultats que trobes al teu sector?

Com a escriptor, i des de la perspectiva de l'edat, tinc l'amarga sensació que, amb la globalització i l'avenç tecnològic i comunicatiu, hem perdut el plaer de gaudir

de les coses i valorar el natural fluir del temps. Una vertiginosa allau de notícies ens aclapara. Tot es converteix en efímer, superficial, en microflaixos intranscendents. El present es converteix en passat abans d'adonar-nos-en. Les novetats literàries d'avui, demà queden obsoletes. La fugacitat es trasllada a tots els àmbits. Per descomptat, a la literatura. Des de la resistència contra els Lladres de Temps, els Lladres d'Emocions i els Lladres de Sentiments, reivindicco el plaer de la lectura, sense presses; el plaer de la bona lectura, seleccionada, sense la necessitat d'arribar al final com més aviat millor, tot fruit de cada paraula, de cada frase, de cada expressió, de cada vers, de cada rima...

La pitjor notícia, al món literari, és conèixer que una llibreria ha tancat les portes per a sempre.

Com veus el panorama literari i cultural en general a Palma?

Des de la distància és difícil conèixer amb exactitud el pols literari i cultural d'una altra ciutat o regió, i pot passar que la percepció sigui errònia i fonamentada en estereotips inexactes. En el cas de Palma, i de Mallorca en general, he tingut la fortuna de poder mantenir contacte amb activistes culturals de diferents branques (literatura, música, pintura, arts escèniques...), i destaco la seva profunda i dedicada defensa de les tradicions, del patrimoni i de la història illenca, i alhora la seva aposta per la innovació multicultural, intercultural i de contrast. Un pilar molt fort, a valorar i potenciar, són les associacions i les iniciatives reivindicatives ciutadanes. La massificació d'un cert tipus de turisme de platja i oci (obviaré adjectius), és evident, juga en contra. Tant de bo també fos un estereotip! A favor, les moltes propostes de turisme cultural: històric, gastronòmic, musical, literari...

Obra guanyadora:

Planeta latent

Es tracta d'un poemari molt elegant i de gran subtileza expositiva i capacitat de suggestió, que dibuixa un escenari de pulsions entre la vigília i el somni, entre el misteri i allò sobrenatural.

Escric poesia i en tradueixo (del portuguès al català). El fibló que em va fer començar a estimar la poesia el vaig sentir una mica abans de fer trenta anys.

M'agradava, amb anterioritat, furgar en les lletres de grups de música que escoltava (de Hardcore, Punk, Indie) i potser això ja era un atansament a alguna mena de poesia, però no va ser fins que vaig arribar a versos concrets de Joan Vinyoli i alguns pocs autors més que vaig sentir la compulsió de llegir poesia a fons: aquella forma de dir coses que no poden ser formulades de cap altra manera; de fer anar les paraules com si fossin dites per primer cop; de desenterrar sentits a través de la sonoritat; d'intangibilitat, de llocs onírics, de desig i latència, tal com suggeria aquella pintada que un dia vaig veure a La Paz (Bolívia) i que em va marcar, «el poema es algo que en otro mundo sucederá».

I, sense haver-hi pensat gaire, suposo que escriure en va ser una conseqüència, de tot això.

Quines són les principals dificultats que trobes al teu sector?

Si feu referència a les dificultats per escriure: l'espai mental per poder-ho fer, una certa calma d'esperit, tan lluny com sigui possible de tribulacions. El ritme actual de vida, segurament trastocat per la pandèmia i amb les "noves" incerteses que se'n desprenen, no ho facilita (malgrat que, per altra banda, sigui una font incessant



Foto: Aleix Plademunt

d'estímul, orígens i idees per fer servir, després, als poemes).

Com veus el panorama literari/poètic i cultural en general a Palma?

El coneixement que en tinc és limitat i, per tant, parcial, però sí que puc parlar del que conec i des d'un lloc completament subjectiu. Fent una mirada potser més illenca que de ciutat, trobo que compta amb una bona colla de poetes més o menys contemporanis que m'han atret o admiro (i els que em deixo, per l'arbitrarietat que sol comportar fer una llista): Andreu Vidal, Miquel Àngel Riera, Margalida Pons, Àngel Terron, Miquel Bezares, Jaume C. Pons Alorda, etc. I tants d'altres més actuals, però de generacions diferents, que no he pogut llegir gaire fins ara però que tinc ben presents, com Pere Antoni Pons, Lucia Pietrelli, Antònia Vicens...

No vull oblidar-me dels traductors (els que més conec, els del portuguès): Ponç Pons, Antoni Xumet, Arnau Pons, entre d'altres.

També valoro molt la tasca del món editorial mallorquí: Lleonard Muntaner, Adia Edicions o El Gall Editor poden ser exemples d'editorials que aprecio, sobretot pel que fa a les seves publicacions de poesia (tant d'originals com de traduccions). He tingut la gran sort de poder publicar llibre amb totes tres.

Obra guanyadora:

Two years in k12

Two Years In K12 és la continuació de l'univers sonor iniciat en el primer àlbum del grup, First Route To K12 (2019), amb el qual el trio va presentar un concepte musical obert, simple i directe que el caracteritza.

K12 som un trio de jazz format per Gori Matas (piano), Marko Lohikari (contrabaix) i Teo Salvà (bateria), i és el projecte més "personal" del pianista.

Som tres exploradors d'un planeta remot i desconegut, K12. Allà ens hi vam instal·lar des que vàrem començar a tocar, i els nostres temes pretenen descriure i sensibilitzar-ne paisatges, ciutats, pobles, muntanyes, rius, llacs, habitants i moments.

Ens agrada jugar amb elements que, de vegades, passen massa per alt avui en dia en tots els àmbits, com el silenci, la pau, l'espai, la pausa o l'energia explosiva d'un moment. També insistim molt, en la nostra música, en allò inesperat i incert: com, de cop, les coses poden canviar, són impermanents, fins a cert punt efímeres. Cercam el diàleg musical sensible entre nosaltres, per tal de generar un so unitari capaç de fluctuar orgànicament.

Les composicions de K12 solen ser senzilles i, d'alguna manera, són excuses per a crear un joc comunicatiu i sensitiu entre els tres.

Des que vàrem començar el projecte, hem tret dos àlbums (First Route To K12, 2019, i Two Years In K12, 2021), i ara estam preparant el tercer, que enregistrarem en uns mesos.

Quines són les principals dificultats que trobau al vostre sector?

Creim que la cultura, per desgràcia, no es valora com toca al nostre país. Sovint a la música se li atribueix un paper d'entreteniment, la qual cosa és totalment respectable, però en general l'art en totes les seves vessants té un poder transformador i introspectiu que pot ser un company per al descobriment, l'evolució i, en general, en l'estimulació creativa i emocional de les persones.

A Mallorca l'obsessió per al turisme fa que molt sovint el paper dels músics també s'hagi lligat a l'entreteniment



pur i dur. Per sort, però, cada vegada hi ha més músics que volen sortir d'això, i per això els projectes personals i amb una direcció cap a allò més expressiu i artístic.

No obstant això, no és exactament fàcil poder treballar en condicions i donar a conèixer els projectes. Tot sovint et trobes amb molta ignorància del que feim i en una sensació que, per exemple, els pressupostos de cultura simplement s'han d'anar gastant sense realment tenir una sensibilitat per al què es contracta.

El jazz evidentment és un sector una mica abandonat, ja que no té aquesta part tan evident d'entreteniment.

De qualsevol manera, som optimistes, ja que creim que la perseverança i la insistència, per una banda, i la sensibilitat i voluntat d'expressar honestament donen els seus fruits.

Com veis el panorama musical i cultural en general a Palma?

A Palma falta molt impuls cultural. Falten equipaments actius i enèrgics, programació estable i sòlida i accés als joves a la cultura. No és normal que un anomenat Centre Cultural com S'Escorxador només tingui de cultural un cinema (sort que es va salvar), una biblioteca i activitats; sembla que tot hagi d'estar lligat a menjar i beure.

És preocupant el fet que, per exemple, actualment no hi ha cap Club de Jazz a Palma. Hi ha clubs de jazz a pobles dels Alps, enmig de la neu, i a Palma, ciutat molt visitada per gent d'arreu del món, no n'hi ha. Això demostra bastant aquesta tendència cultural pobra.

Falten equipaments, llocs on fer espectacles de música, teatre, dansa, circ, exposicions i més, i sobretot espais on crear, amb locals d'assajos, centres d'experimentació multidisciplinaris. Tots aquests elements pens que fan que la cultura es revitalitzi i no només sigui una cosa que "toca fer" per programa electoral. Una ciutat com Palma hauria de ser molt creativa i atrevida culturalment.



DANIEL PIQUERAS FISK

Còmic

Obra guanyadora:

El pequeño de la manada

Tracta sobre la dificultat de moure's en aquest món quan ets molt diferent, sobre la pressió de sentir-te observat i l'angoixa que pot provocar. Inspirat en la vida d'André el Gegant, personatge real que sofria gigantisme (acromegàlia), la qual cosa no li va impedir dur una vida feliç, encara que sabia que la seva tenia una data de caducitat. Va ser actor (La princesa promesa) i un lluitador llegendari.



Com la majoria dels quals ens dediquem a aquesta professió, vaig començar sense voler, fa molt temps, sense adonar-me. Abans dibuixàvem tots els nens, per hàbit, per a combatre l'avorriment. No hi havia mòbils ni pantalles més que la TV (una estona al dia), contes, col·leccions de cromos i còmics. Així que el més fàcil, per a no morir-te del fàstic, era anar-te al carrer o recórrer al llapis, a uns colors i paper, en el meu cas. Posteriorment, en l'adolescència jo vaig seguir i els altres ho van deixar per altres coses també interessants. Crec que aquí està la clau i el misteri que no sé respondre del tot per què jo vaig continuar dibuixant i els altres van seguir altres aficions, si també dibuixaven, i molts millor que jo? També sortia i em distreia però mai abandoni el dibuix. Seria perquè en aquesta activitat trobava un espai íntim, que em produïa molta calma, bones sensacions, tranquil·litat, evasió de les coses lletges i diversió. En definitiva, el mateix que avui, però amb la passió desbocada, que creix a mesura que millores, quan acabes cada treball. A vegades se sent tan fort que t'encongeix l'ànima. El meu treball és apassionant.

Quines són les principals dificultats que trobes al teu sector?

Les principals dificultats a les quals m'enfronto no tenen a veure amb el dibuix en si, estan exclusivament relacionades amb la comercialització de l'ofici; fer-te un buit en el gremi, despertar l'interès en les editorials i

cobrar dignament. A nivell tècnic, ja no puc parlar de dificultats, ara són reptes que et fan millorar constantment: salvar un angle difícil, un moviment complicat, una expressió. I un dia arriba el moment més gran, quan t'adones que pots dibuixar tot el que existeix, encara que no l'hagis practicat abans, un ornitorrinc, una ungla de prop, un yanomami, etc.

Com veus el panorama de la novel·la gràfica i el còmic, i en general de la cultura a Palma?

A Palma hi ha molt d'interès per les arts, a la seva gent li agrada viure en una ciutat que respira cultura, a la qual li agrada estar en la cultura. Es nota en l'educació, als carrers i en tots els detalls. Palma té aquesta tradició que ha forjat durant segles. Una mostra d'això és l'aposta per Barceló per a la Catedral, meravellós, en pocs llocs pot ocórrer una cosa així i en molts seria heretgia. A Palma no, tot el contrari, es fa amb ganes, amb orgull i això ho converteix en èxit. Ficar una obra del segle XXI en un edifici gòtic religiós! del segle XIV parla d'una ciutadania envejable i sana.

No obstant això, ni Palma se salva de les remuneracions que rebem els il·lustradors en aquest país. Encara que el Premi Ciutat de Palma sigui un gran impuls i suport per als afortunats no deixa de ser anecdòtic, no és més que un illa a la meitat d'un oceà precari.



JUAN CARLOS BRANCHO

Arts visuals

Obra guanyadora:

Imitacion a la vida

El resultat final d'aquest pla seqüència és una narració sense clímax, en la qual l'acció es dilueix i permet a l'espectador recrear-se en el procés creatiu de consolidació i recepció d'unes imatges que es transformen davant els seus ulls.



Vaig néixer en La Línia, Cadis, el 1970. Vaig estudiar Belles arts a Conca en els anys noranta. He estat artista resident en diferents centres nacionals i estrangers, i actualment visc a Madrid. El meu treball és com un bucle, com la vida mateixa, sempre rellegint-se i en continu procés. Encara que el dibuix -gairebé sempre- és el germen de tot, les meves idees es formalitzen en altres formats com poden ser el vídeo, la fotografia, la instal·lació, la performance, els llibres d'artistes o més recentment les obres sonores o el ballar.

Amb els anys estic més còmode i interessat en la docència a tots els nivells, i en aquelles pràctiques col·laboratives que no sols es formalitzen en una exposició, o que ni tan sols cobren forma en el sentit més ortodox. De fet, en unes setmanes inauguro el meu primer comissariat en La Línia. Es tracta d'Una Idea de Paisatge, un projecte on convido a diferents artistes (consagrats, de mitja carrera, estudiants, amateurs) i col·lectius del Camp de Gibraltar a treballar conjuntament sobre aquesta idea des de diferents disciplines -les arts plàstiques, la música, l'arquitectura, el teatre, la paraula... - a través de tallers, conferències, accions... Estic molt il·lusionat i emocionat amb el que està per venir.

Quines són les principals dificultats que trobes al teu sector?

No tenir un estatut propi, ni un epígraf concret per a la nostra activitat, és un clar reflex de com es troba el sector a nivell professional, sense reconeixement, i això és només a nivell laboral. Sense conveni col·lectiu com a artistes com podem defensar uns drets, estipular uns honoraris, o que es reconegui la nostra aportació social a l'hora de cotitzar, això sense tenir en compte la situació general dels autònoms al nostre país. Resumint, el sector és inestable i precari, encara que jo em sento un afortunat; porto més de dues dècades treballant en el que m'apassiona i tinc molts projectes per davant.

Com veus el panorama de les arts visuals i, en general, de la cultura a Palma?

Lamentablement, no conec a fons el context cultural de Palma. Estic al corrent de la programació dels vostres centres i galeries, i conec personalment a alguns artistes, però suposo que no serà ni millor, ni pitjor de la que tenim aquí a Madrid. Hi ha pocs governs locals, regionals o nacionals que hagin fet o estiguin fent unes polítiques culturals dignes, i a llarg termini, però és una cosa generalitzada, i no sols en cultura.



SÍLVIA VENTAYOL

Audiovisuals

Obra guanyadora:

Mrs. Death

La representació dels difunts era una manera d'honrar i mitigar la pena per la mort d'un ésser estimat. El documental *Mrs. Death* tracta de descobrir-nos aquesta antiga pràctica a través dels propietaris actuals dels retrats i dels que encara tenen la necessitat de visualitzar la mort, sigui mitjançant una foto o l'ús de la paraula.



Fa vint anys que em dedico al sector audiovisual, a televisió i amb productores. La meua sensació és que s'han fomentat més ajudes, però no les suficients. I, a més, la gestió d'aquests recursos no és eficient. L'Administració molt poc professionalitzada, sense recursos ni capacitat per gestionar aquestes ajudes. És un peix que es mossega la cua: no professionalitzam el sector ni tampoc l'administració, i això hauria d'anar en paral·lel, seguint l'exemple d'altres comunitats autònomes amb major inversió en cultura.

Aquí la cultura sempre és com la germana petita i pobre, el sector més menyspreat. Sempre em qüestion això: com pot ser que es destinin tants recursos al turisme, una activitat que està consumint l'illa i el territori, i en cultura es reverteixi zero? Davant les retallades per suposada manca de recursos, sempre queda relegada la cultura. Si s'invertís més en cultura canviaria la imatge de les illes i fomentariem altres usos no agressius amb el paisatge.

A Palma, la gestió d'ajuts audiovisuals és simbòlica, el que passa és que, per iniciativa privada, hi ha hagut iniciatives molt potents. La primera que vull destacar és l'Atlàntida Film Fest, festival de cinema que any rere any es consolida a Ciutat. Després s'hi han adherit les diferents administracions, a nivell autonòmic i local, però l'empenta ve d'una iniciativa privada. I això és un incentiu per Palma enorme. I l'altra iniciativa pel sector audiovisual, també privada, és el Festival Evolution. Són dues iniciatives relacionades amb l'audiovisual que col·loquen a Palma a un altre lloc.

Obra guanyadora:

Sa Porta

Programa sobre la història de Palma, una història circular que es repeteix al llarg de les darreres dècades i, fins i tot, dels darrers segles. També és un programa sobre les forces ocultes i no tan ocultes que empenyen la història, sobre l'avarícia, el progrés, la incompetència, la corrupció i el vici. I sobretot sobre la desigualtat i sobre les dones: les dones i els carrers on han fet feina. Alguns d'aquests carrers ja no existeixen, però les dones encara hi són.



Som periodista, sobretot vinculat al món de la ràdio. Vaig començar a treballar a Ràdio Jove i des d'allà he estat molts anys escrivint sobre música i cultura, a mitjans nacionals com Mondo Sonoro i locals com Ultima Hora, D-Palma o al front de 40Putes.com. Des de fa cinc anys dirigesc i present el programa Aire! a IB3 Ràdio.

Quines són les principals dificultats que trobau al vostre sector?

Les noves tecnologies i plataformes de distribució de continguts han imposat un consum delirant i insubstancial que fa que la gent degluteixi informació a dojo, amb urgència i sense cap mena de filtre. Estam connectats a tot i no ens enteram de res; ningú té temps a fer el mínim exercici per processar la informació i ens dediquem a vomitar-li tot a sobre als receptors, sense ni tan sols entendre nosaltres mateixos el que estam explicant. A sobre la democratització tecnològica ha suposat que cadascú tria la realitat que s'adapta millor al seu biaix. Opinió i informació ja no es diferencien, com tampoc es diferencien cap ni opinió ni informació de la simple propaganda. Els mitjans tradicionals s'enfonsen, en part perquè no han sabut adaptar-se al nou context (o s'han intentat adaptar, jugant a un joc que no era el seu...) i són substituïts per corporacions encara més perverses i que, a sobre, no tenen cap mena de codi

deontològic ni senten cap mena d'obligació ètica respecte la informació... Tot això redunda en unes condicions de feina de cada cop més precàries, en què produïm continguts i no informam, només repicam notes de premsa i vomitam sense digerir les idioteses que ens diu el polític de torn a una de les setze mil rodes de premsa que hi ha cada dia... El periodisme digne costa doblers -sobretot perquè demanda temps i el temps són doblers- i ningú no està disposat a pagar per ell.

Com veus el panorama periodístic i cultural en general a Palma?

És difícil desvincular-lo del panorama dels mitjans a nivell global, però pens que precisament una de les poques vies per respondre a la infoxicació imperant és centrar-nos en petites històries pròximes i intentar extreure'n alguna lliçó que ens serveixi a escala més global. També a nivell pròxim la realitat és complexa i està interrelacionada. Explicar aquestes relacions i la complexitat del món és la nostra feina, i és més fàcil i assumible fer-ho a una escala humana i personal. I per la meua part me sent més còmode amb el periodisme a peu de carrer, intentant satisfer la meua pròpia curiositat, que escrivint titulars sobre quina foto de no sé quina famosa s'ha convertit en viral i ha incendiat internet.



ALFONSO LÓPEZ I FERNANDA CARO

Investigació

Títol del projecte:

Palma i la ciutadania invisible

És un projecte que estudia les condicions de vulnerabilitat dels habitants de la ciutat de Palma i ofereix una imatge més acurada de la realitat de la ciutat.



El nostre projecte cerca acostar i donar a entendre el sensellarisme des d'un altre punt de vista. Tradicionalment, no tan sols les recerques o investigacions, sinó les imatges, notícies o documentals sobre l'exclusió residencial, o les persones sense sostre, es centren en les persones que dormen al carrer, en la pobresa extrema i en l'espectacularitat de la seva misèria. Però el sensellarisme no és només això, també són històries de supervivència, de ciutadans i ciutadanes que, per diferents motius, s'han vist obligats a dormir en el carrer, però han aconseguit sortir d'aquesta situació. Persones que una vegada varen ser invisibles pel conjunt de la societat i ara poden estar al teu costat, treballar amb tu o ser el teu veí o veïna.

Pensem que Palma reuneix una sèrie de característiques socials, estructurals i geogràfiques que la fan la ciutat idònia per ser la primera ciutat europea en acabar amb el sensellarisme i amb aquesta creença realitzem aquesta investigació. El que més ens motiva és que suposa una oportunitat única, no només pel conjunt de la societat, les persones investigadores i el conjunt de persones sense llar que dormen als carrers de ciutat, sinó també pel conjunt de la ciutat de Palma i les seves institucions, ja que ens permetrà identificar, de primera mà, quins són els recursos eficaços i eficients de la ciutat que permeten

sobreposar-se a la situació del sensellarisme. A més, no podem oblidar la part de conscienciació i sensibilització del col·lectiu al conjunt de la ciutadania, per això, dur a terme històries de vida de supervivència, també ens permetrà construir històries compartides, relats de ciutat, amb rostres, racons, carrers... que són comú i mitjançant els quals guanyem tots i cadascun dels habitants de Palma.

Per participar en el Premi Ciutat de Palma Montserrat Cases d'Investigació has de presentar un projecte que es durà a terme el llarg de l'any, per tant, és una investigació en procés i de la que encara només tenim resultats preliminars.

El que si podem avançar és que pretenem que aquesta investigació sigui del conjunt de la ciutadania, per tant, com a resultat principal pretenem realitzar un llibre senzill però commovedor, il·lustratiu però científic, pragmàtic però reflexiu... però sobretot útil i capaç d'arribar a tota la ciutadania. Precisament per aquest motiu el llibre s'escriurà i es publicarà en lectura fàcil, per arribar a tot el conjunt de la societat palmesana, eliminant barreres per la comprensió, l'aprenentatge i la participació, tenint en compte col·lectius com el de les persones amb diversitat funcional o els nins i nines, també part d'una ciutadania oculta.

POSICIONAMENTS AL VOLTANT DEL GÈNERE EN EL PANORAMA ARTÍSTIC A PALMA



Per Mar Juan*
Historiadora de l'Art

Marta Pujades. Danseuse en Travesti del projecte A Stylized Repetition of Acts. 2018. Fotografia en color, impressió d'injecció de tinta damunt papel de fotografia Epson. 110x164cm cada una.

© Marta Pujades. Imatge extreta de: <https://cargocollective.com/martapujades/A-Stylized-Repetition-of-Acts>

Les línies discursives sorgides amb el potent desenvolupament dels feminismes en els setanta a Europa i Estats Units, i la seva interacció amb els processos de creació artística, comportà la gènesi de tota una tendència vinculada a l'anàlisi de la construcció dels subjectes i les identitats sexuals, de la visibilització de problemàtiques i situacions de desigualtat i de la violència o discriminació femenines al llarg de la història. Aquesta situació es va fer extensible dècades posteriors en contextos específics, com és el cas de l'Estat espanyol, procés que la historiografia posà en valor cap a finals dels noranta. En el cas local, no hi ha hagut indicis de recerca en àmbit acadèmic i institucional que s'endinsin en la descoberta de la gènesi i els mecanismes d'integració de noves teories socials que afecten a la concepció de la pràctica i l'objecte artístic.

Aquesta absència no manifesta un protagonisme nul d'aquestes formes d'abordar la pràctica artística des de l'anàlisi de la identitat. Es tracta d'un panorama artístic relativament recent, la majoria de les artistes que treballen baix el prisma dels feminismes o baix un enfocament explicat a partir de plantejaments de

gènere les trobam a partir dels anys 2010 fins l'actualitat. Tot i així, abans d'aquesta data es presenten artistes com Teresa Matas, la seva obra es configura per mitjà de l'experiència i de les vivències personals. En aquest sentit, l'espai domèstic és l'eix central entorn del qual fluctua la seva conceptualització artística. Segons la mateixa artista, les relacions que es poden establir amb l'àmbit privat no es realitzen de forma conscient i premeditada sinó que són fruit d'allò vivencial, de l'experiència en primera persona dins aquest ambient.

En la primera dècada dels 2000, Astrid Colomar desenvolupa dins la seva obra vinculada a la pintura, la seva sèrie vermella, lligada a la reconexió amb la terra, l'interès en allò material i les relacions que s'estableixen entre l'estructura de la natura i allò femení. En aquest sentit, existeixen relacions profundes entre dona, natura, carn, sang i materialitat. Avançant en els anys i amb certa mirada posada en l'actualitat, trobam les propostes de Bel Fullana i Marta Pujades. Generacionalment, les més joves, actuen baix unes noves formes de tractar els subjectes que condueixen necessàriament, a noves

*Mar Juan va obtenir la Menció Especial del Premi Ciutat de Palma 2021 categoria Investigació pel seu treball "El discurs de gènere en les propostes artístiques a Palma: de la dècada dels noranta a l'actualitat".



Obra de la sèrie "Mirall Buit". Teresa Matas. 1997. Planxa i fil de coure. 152 x 96 cm. Col·lecció Es Baluard. Imatge extreta de: <https://www.esbaluard.org/obras/serie-mirall-buit/>



Astrid Colomar. Força de gravetat. 2013. Performance. Capella del Roser de Pollença. Fotografia realitzada per Gabriel Ramon. Imatge extreta de: <http://www.astridcolomar.com/single-project2.html>

mirades dins els feminismes. Ambdues inserides dins el debat de la construcció dels subjectes baix uns rols i estereotips, s'encaminen cap a línies discursives distintes. En el cas de Pujades, els eixos reflexius es vehiculen de forma molt més analítica, integrant el debats sobre l'ontologia dels mitjans amb la teoria queer i incidint en els subjectes visibilitzats en les lluites LGTBI, fruit de nous horitzons feministes molt més oberts i interseccionals. A diferència, l'esperit guerrer i perillós dels personatges femenins de Bel Fullana s'explica per la incidència del fenomen de l'apoderament dins el debat feminista actual, amb molt de pes dins la cultura visual contemporània i en concret, en el context de les xarxes socials, on la imatge es fa pública i els models representacionals esdevenen claus.

La feina de Teresa Matas, Astrid Colomar, Bel Fullana i Marta Pujades són exemples, entre altres artistes i treballs, d'unes conceptualitzacions de gènere que donen fruit d'un panorama heterogeni dins el circuit artístic palmesà. Aquesta circumstància contribueix a generar un context teòric fèrtil i dinàmic, lluny d'un estatisme i repetició constant d'idees i formalitzacions dins les interseccions entre els feminismes i pràctica artística.

"Perreadoras", Bel Fullana. Oli i spray sobre llenç. 2020. © Bel Fullana. Imatge extreta de: <https://www.belfullana.com/work/perreadoras/>



NOTÍCIES DE CIUTAT

Yllanes assegura que el PGOU de Palma farà més competent el petit comerç

Ara Balears, 02/03/20212.- El conseller ha destacat que això serà possible per la reducció de l'oferta de superfícies comercials perifèriques que proposa aquest pla.

La fiebre de las obras toma Palma

Última Hora, 26/02/2022.- Palma es una zanja abierta. O por lo menos muchos de sus rincones. La maquinaria obrera está más que acelerada y son numerosos los proyectos que se están llevando a cabo al mismo tiempo en diferentes puntos de la ciudad.

Noguera: "Can Ribas será la casa de todas las entidades y personas ligadas con el circo"

Diario de Mallorca, 03/03/2022.- Las obras del futuro centro de creación de la Soledat que se ejecutan en una de las naves de la antigua fábrica de tejidos finalizarán este año.

Los vecinos de La Bonanova denuncian un «pelotazo» en el barrio con el Plan General

Última Hora, 08/03/2022. La Asociación de vecinos pide también que se elimine un vial proyectado en el límite de bosque de Bellver.

El Pacte se replanteará el crecimiento urbano de Son Sardina y de La Bonanova

Última Hora, 09/03/2022.- Truyol admite que el Plan General puede crear «impactos no deseables» en las zonas.

Model de Ciutat y comercios de Cotlliure se reúnen para diseñar el nuevo eje cívico

Última Hora, 11/30/22.- Los empresarios mostraron su preocupación por el aparcamiento.

Cala Major: una plaza efímera para las mujeres del barrio

Última Hora, 09/03/2022.- Con motivo del 8M, Arquitectives crea un espacio público en una zona con carencias.

El Olivar, una lección de microeconomía local

Última Hora, 09/03/2022.- Clientes y placeros del mercado hacen cuentas ante la imparable subida de los precios de alimentos y energía.

Cinc hotels nous obriran a Palma entre 2022 i 2023

IB3 Notícies, 10/03/2022.- A Palma s'inauguraran entre enguany i 2023 cinc nous hotels amb un total de 560 places, segons les dades de l'Associació Hotelera. Són hotels de 4 i 5 estrelles.

L'Ajuntament de Palma posa en marxa el Servei d'Assessorament a entitats

Ara Balears, 10/03/2022.- L'objectiu és informar i orientar per tal de promoure i enfortir el teixit associatiu

El NitBus incorpora a partir del viernes "paradas violetas" en sus cuatro líneas

Diario de Mallorca, 08/03/2022.- Con esta medida las mujeres podrán solicitar al conductor que pare el autobús en un punto de trayecto cerca de su casa.

La reforma de las galerías de la Plaça Major no empezará esta legislatura

Última Hora, 16/03/2022.- El PP denuncia que aún no está redactado ni el pliego del concurso de ideas arquitectónicas.

futur de Palma

ENTITATS TREBALLANT
PEL MODEL DE CIUTAT



El Fòrum de la Societat Civil organitza jornades per parlar de la transició

El Fòrum de la Societat Civil ha organitzat, el mes de febrer i març les dues primeres jornades per parlar de la transició social i ecològica a les Illes Balears. Han estat dues sessions, celebrades a l'Estudi General Lul·lià, per a les quals s'ha comptat amb la participació d'experts locals i nacionals, per parlar dels reptes que enfronten les illes a l'àmbit social, ecològic i energètic i exposar quines són les propostes del Fòrum en aquest sentit. La última jornada d'aquest cicle, que s'enfocarà en la transició econòmica, es celebrarà el 28 d'abril.

La Federació de Veïns denuncia que la burocràcia municipal posa en perill les activitats de les associacions

La presidenta de la Federació, Maribel Alcázar, acompanyada per representants de nombroses associacions federades, ha explicat que fa quatre mesos que les associacions veïnals han presentat els projectes d'activitats corresponents al trienni 2022-2024, sense que en aquests moments se sàpiga encara ni tan sols quina és la resolució inicial.



Palma XXI i la Comunitat de Regants de sa Síquia de'n Baster organitzen jornades pel Dia Mundial de l'Aigua

En ocasió del Dia mundial de l'Aigua, el 22 de març, i el Bicentenari de la Comunitat de Regants de sa Síquia de'n Baster, Palma XXI i la Comunitat de Regants han organitzat un programa d'activitats per conèixer com és i ha estat la gestió i l'aprofitament de l'aigua a Palma i posar en valor el patrimoni cultural i històric relacionat amb els recursos hídrics.

Les jornades varen tenir lloc a l'Estudi General Lul·lià, el dia 22, i al Monestir de la Real, el 23.



El còmic als Ciutat de Palma

L'any 2010 s'instaurava el Premi Ciutat de Palma en la modalitat de còmic. El gènere del còmic o de la novel·la gràfica és sovint confusament associat a un públic únicament infantil o juvenil, quan en realitat és una opció tan "adulta" com qualsevol altra per a apropar-se a la societat, a la història o a la fantasia.

Entre les obres premiades hi ha hagut revisions de clàssics (com **"El funeral de John Mortonson y otros cuentos"** o **"El incongruente"**), aventures (com **"Curtiss Hill"**) o biografies (com el darrer premiat, **"El pequeño de la manada"**). En aquestes pàgines ja hem xerrat del còmic que obrí el palmarès del guardó, **"Històries del barri"** (Dolmen, 2010), on Gabi Beltrán i Tomeu Seguí mostraven una història, una ciutat i uns habitants que ja no existeixen, d'aquí el seu valor per a la memòria i el seu valor per a la definició, vist amb perspectiva, dels diferents processos de destrucció i construcció que intervenen a Palma.

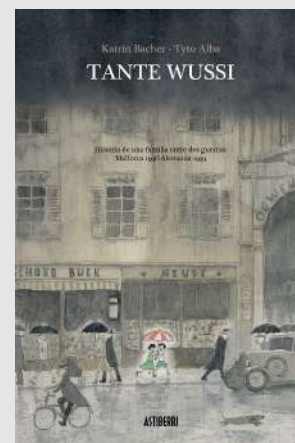
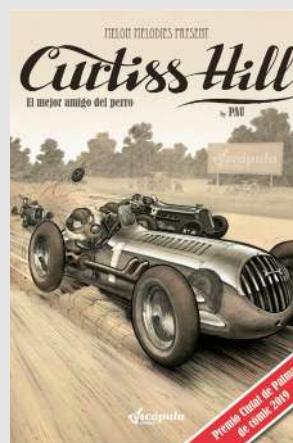
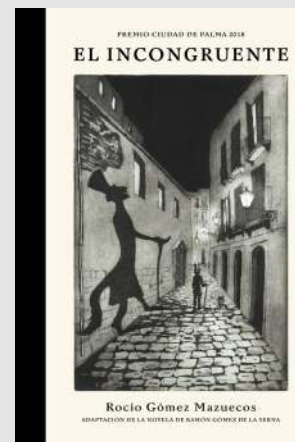
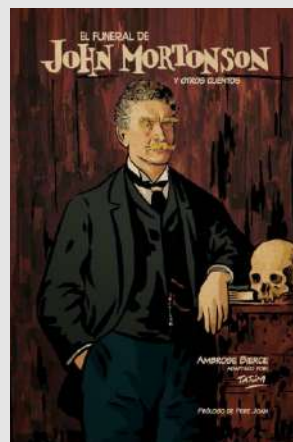
La capacitat del còmic per a mostrar-nos una imatge de la realitat d'una ciutat queda palesa a altres dos premis Ciutat de Palma. **"El día 3"** (Astiberri, 2018) és un relat cru del pitjor accident de metro de la història d'Espanya, l'any 2006 a València. D'una manera senzilla i directa, cada il·lustració és capaç de transmetre la duresa de l'accident, l'angoixa de les víctimes i familiars, el procés detallat de la investigació i la intensitat de la lluita ciutadana. València esdevé aquí escenari i es converteix en un personatge més.

A **"Tante Wussi"** (Astiberri, 2015) els personatges són Mallorca (Palma, Bunyola...) i Alemanya (Munich, Karlsruhe...). El fil conductor, la fugida de la barbàrie: l'ascens del nazisme duu a una família d'origen jueu a traslladar-se a Mallorca, on acabarà esclatant la Guerra Civil, una situació que els força a tornar a Alemanya, on la persecució als jueus just estava per començar.

El còmic té la capacitat d'emprar la il·lustració com a recurs a diferents nivells, de manera que es pot moure àgilment entre el detall i la panoràmica. A **"Tante Wussi"** ho veiem per exemple a curiositats com el de la creu amb la qual s'obsequiava a qui feia donacions voluntàries al conde Rossi ("Mallorquines, necesitamos vuestro dinero y vuestras joyas para la victoria fascista") o a la descripció de la societat, com la que fa de la "gran comunidad de residentes alemanes [que ya había desde hacía años] en Palma" ("incluso recuerdo que los miércoles ponían películas en alemán en el Teatro Principal"). Una visió del que Palma fou i de la que podria haver estat.



"El pequeño de la manada", de Daniel Piqueras Fisk, premi Ciutat de Palma 2021, a la categoria Còmic.



CIUTAT

REVISTA DE PALMA



PALMAXXI

www.palmaxxi.com
info@palmaxxi.com